

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Віреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. і. п. Домбровського (Хорунжого) Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Шіллерові роковини а наша будуччина.

(+) Німецький нарід обходить по всіх усяодах велчаво сотні роковини смерти Фридриха Шіллера. Тоді коли жив і писав Шіллер, не представляв ще німецький нарід для него ані політично цінної дійсности, ані політичного ідеалу. Німецька національність тоді тільки що витворювала ся, а Шіллер сам чимало приложив до того заходу і труду. В історії глядів він тих ідеалів політичного життя, в історичних проявах і подвигах. І чудовою мовою висловив Шіллер сю боротьбу о владу і свободу, се благородне змаганє до любови вітчизни, сї високі почуваня національної єдности і самосвідомости. Черпаючи з богатої криниці історичної, висловив Шіллер у своїх величких драмах сї високі бажаня, які німецький нарід наче скрізь сон причував, він навчив німецький нарід німецького народолюбства.

Задля того німецький нарід бачить в Шіллері політичного героя, бо великі личности не тільки є тим, чим є в дійсности, але мають і се значінє, яке про них витворить ся у вірованє людий. Тимто Шіллер є постаттю по всі часи в історії політичного здійсненя німецької національности. Всі єго твори проникнені змаганєм до свободи, самсїйности, достоїнства личности, силою ума в історичнім житю. Одначе він не змагає до безмежної свободи, котра вироджує ся в сваволю мас, а благородностю личности, освітою і образованєм, ублагородненєм житя суспільности з підмогою правди і краси глядить він дороги для народу свого до розумного уладженя єго єствования. Вправді инші сили довели німецький нарід до здійсненя єго політичного ідеалу, але не можна запер-

чити, що з области глибокого і широкого образованя, з високої і взнеслої поезиї і філософії вийшли ті духові сили, котрі уможливили побіду політичної мисли в німецьким народі.

Фридрих Шіллер є однак не лише німецьким поетом, але загально-світтовим гєнієм, котрого творами одушевляють ся і на них образують ся всі культурні народи. З усіх німецьких поетів може найбільшу популярність серед українсько-русского народу здобув собі Шіллер як раз задля вказаних в горі прикмет. Тим то і Русини з пошаною відносять ся до святкованя роковин сего великого світтового гєнія.

Але сї роковини повинні бути для нашої суспільности пригадкою у змаганях до здійсненя наших національних ідеалів. Через шість років припадають столітні народини Маркіяна Шашкевича, котрий пробудив в Галичині національну свідомість серед руского народу, а через девять лїт знов — столітні роковини народини Тараса Шевченка, котрий своїм словом будив і живих і мертвих і ненароджених в Україні і не в Україні. Не богато чаєу ділить нас від тих двох преважних в нашім народнім житю хвиль. Тимто пора вже задалегідь подумати не тільки про се, як би достойно відсвяткувати сї роковини, але годилоб ся подумати і про се, що ще слїдувалоб зробити, щоби українсько-русский нарід відповідно підготувати до зрозуміня свого національно-політичного і культурного становища, що би слїдувало протягом тих кількох лїт зробити, щоби наша суспільність хоч троха зблизила ся до сєї мети, щоби скорше поступала сям шляхом, яким може дійти до здійсненя своїх ідеалів. Пора вже тепер, щоби народні товариства задалегідь розпочали якусь

роботу в тім напрямі, щоби і ми могли, як то кажуть, хоч попри люди, виступити достойно перед світтом.

Япансько-французский конфликт.

Довгий побут російської флоты на французских водах і таємність, якою огортає ся місце єї побуту довело Япанців до великого подразненя. До Лондону доносять з Токіо, що тамошна торговельна палата наміряє зірвати всякі зносини з французскими фірмами — (се очевидно для придобреня себе англійскому союзникови. — Ред.). — Обуренє на Францію є більше, чим на Росію перед вибухом війни. Дневники звивають правительство, щоби розказало розпочати бомбардованє одного з французских фортів, пригадуючи ієтнованє япансько-англійского союзу і вказуючи на єго условія, що вже надійшов «casus foederis».

Чи справді є реальні підстави до змінаня Англії з причини нарушеня неутральности Францією — годі сконстатувати з причини, що Франція рішучо заперечує сему, а заразом не хоче подати близших пояснєнь що до місця побуту Рождественського, бо се було би вдоволю Росії. Насупереч сему твердженю, що Рождественський держить ся поза неутральним пасом трех морских миль від берега і не користає з французской гостинности, твердить справознавець бюра Ляфана з Гонконгу в своїй телеграмі, яку вислав єще 30. м. м., яку однак французска цензура не перепустила, що Росіяни підчас побуту в залі і Камраї мали там дійсну операційну підставу; там направляли кораблі, поробили величезні запаси живности і забрали величезну скількість угля. Се все робили за відомостію французских властей в Сегоні, а російський адмірал казав наладувати свої кораблі під надєром одного з офіцирів ієтернованого в Сегоні

31 ЯРОШЕНКО.

Исторична повість ОСИПА МАКОВЕЯ

(нагороджена „Михайловою премією“ 1905 р.)

(Дальше).

— Або-ж я знаю? Я тільки що поховав батька.

— От недоли! — пожалував Таран Микулу. — Так ти всеї родини вже рішив ся?

— Всеї...

— Такий то там лад у мошродзів — замітив Безушко.

Пугач і Муха присїли ся до Микули, стали впитувати ся і потїшали єго.

Але нещастє Микули було за велике, щоби так скоро єго забув. Він слухав слів потїхи, а думка в нього була одна: не варто жити тай годі. Колиб сегодня був який напад, кинє ся між Турків, поживє смерти — і буде по всім.

До окопів надійшли инші козаки, виручити товаришів, і давні вартові пішли в обоз на свої квартири. Доц уняв ся зсєсім.

— Спати піїдем, чи що? — спитав ся Муха.

— Е! ні! шукаймо де веселого гурту — єумно так! — порадив Таран. — Ходи, Микуло! Кинь лихом об землю!

Микула пішов, постояв часок коло коб-

заря, котрий уже на превелику потїху козаків сьпівав думу про Голоту, а потім відійшов. Прикро було єому дивити ся на веселих людий; єому здавало ся, що цілий сьвіт повинен сегодня із ним сумувати.

Ціле пополуднє він ходив сам по обозі. Зайшов аж на лїве крило недалеко великого яру, котрим пливе малий потїк у Дністер. Тут козацькі окопи прищрали до самого Дністра і сторожа на окопах була дуже сильна, бо не далеко по тім боці яру був низший турецький обоз. Усе було там видко, як на долони: намети і окопи і пушки і людий і коний. Микула чудував ся, як се так близько два вороги розложили ся, майже стїна о стїну. Колиб не широкий і глибокий яр, що найбільше спиняв одних і других, то тут віколи не було би спокійної години людям; а так лише дивили ся на себе день і ніч і пильнували, щоб один одному не втік.

Під вечір побачив Микула звідси видовище, що єго дуже заняло; Турки пригнали ясир над Дністер коло низшого турецького обозу. Через вчерашній напад козаків побояли ся, видко, о свою найдорожшу воєнну добычу і зїгнали бранців сюди, де кінчили ся козацькі окопи. Микула бачив, як та многотисячна громада ішла подем поза турецьким обозом і потім над Дністром здержала ся. Другу новину довідав ся від козаків: там, де з яру впадав потїк у Дністер,

був брїд, і на тім брїді господар Томша разом зі своїми Волохами уже починав будувати міст через Дністер. Здалека справді було чути рубанє сокирки. Сї дві новини дуже заняли Микулу, хоч покищо він сам не знав, чи буде мати з них яку користь, чи ні.

На ніч вернув ся він до свого полку.

На сон єому не збирало ся; волів сидіти в окопах, слухати розмов козаків, та придивляти ся похоронам, які зараз з вечера почали ся на бовниці. І з одного і з другого боку вийшла з окопів велика громада людий з рикалями і запаленими лучницями в руках та почали прятати трупів. Одні конали великі ями — козаки коло своїх окопів, Турки коло своїх — а другі стягали покійників з поля до тих ям. Усе те діяло ся тихо, тільки видко було на бовниці сьвітла лучниць і темні тїни, що ходили із сьвітлом, вишукуючи всюди трупів. Уже справді крайня пора була на ті похорони: повітре було вже таке нездорове, що млість брала і найздоровіших людий.

Микула сидів на окопі зі своїми товаришами і придивляв ся сему смутному видовищу. На сїм великім кладовищі не було тепер ворогів; хоч козаки і Турки обминали себе посполу, але підходили нераз так близько себе, що за дня се тільки в битві було би можливе.

Оттепер саме була би найкрасша пора уті-

російського кружляка «Дяна». Майже цілий час була при тім присутною французка адміралція і без французкої помочи російська фльота нашла би ся в найгіршій положенню.»

Французьке правительство заперечує рішучо зміст сеї телеграми і твердить, що оно не тільки не нарушало засад неутральности, але овшім дало своїм цивільним і військовим повновласникам ясні інструкції що до перестерігання засад неутральности і ані на хвилю не переставало пильнувати їх докладного виконання. Мимо сего льондонський Times представляє японсько-французкий спір як дуже поважний. Англійський міністер заграничних справ, Лендсдовн, мав вислати до Парижа довірочне, але рішуче упімнене, щоби французьке правительство старало ся залагодити конфлікт, бо Англія находить ся в дуже дражливім положенню, маючи супротив японського правительства деякі зобовязання, які в данім разі мусіла би сповнити. Дальше доносить згаданий дневник, що англійська воєнна фльота на Далекім Сході поспішно вооружить ся і комплетує Тому в Лондоні ходить вже алярмуюча чутка, що англійське правительство хоче оружно виступити в обороні неутральности, нарушеної Рождественським.

Парискі дневники називають ті льондонські алярми пересадними вигадками, однак признають, що зі сторони Англії інтервеніював англійський амбасадор в Парижі. Японському послови дають на всі єго запити в уряді заграничних справ виминаючі відповіді, стоячи при сїм, що Франция перестерігає неутральности, але місця побуту Рождественського не видасть. При тім підозрівають французські круги, що навір Японії не має справді інших поважніших цілій, як тільки вимочи близьких інформацій про побут російської фльоти. З другоїж сторони голосять англійські дневники, що Франция поступає підступно після вказівок Росії, щоби заманити у війну Англію, бо се було би на руку Росії о стілько, що могла би вийти з честію з програної справи.

Політичний перегляд.

Угорський президент-міністер гр. Тіса був вчера на авдиєнції у цїсаря, відтак відїхав до Будапешту. На вчерашній авдиєнції не залало єще рішенє що до полагодження пересилєня. Іменно надїяно ся що гр. Тіса предложить свою димісію в виду трудностей, які ставить єму опозиційна більшість угорського сойму. Як з Відня доносять, Буріяня відмовив рішучо прийняти президентури угорського міністерства, тому наклонив цїсар гр. Тісу здержати ся з жаданєм димісії. Дальших покликань до бургу не ожидають.

Мароканська справа, хотїя втратила свій початковий, острый характер, викликаний по-

дорожню цїсаря Вільгельма до Тангеру, однак не перестала бути важною і небезпечною для Англії як і для Франції супротив становища Німеччини в сїй справі. Німецький посол гр. Таттенбах в Тангері заявив кореспондентови бюра Райтера, що Німеччина потребує для свого розвою більшого простору. Кілька разів Німці хотїли розширити свої колонїї, то коалїція держав все їм ставила перешкоди. Коли Німці побачили, що роблять ся заходи, щоби їх виперти з Марокка, то они мусїли тому оперти ся. Становище Німців єсть ясне і они домагають ся признаня їм тих самих прав, що й другим державам. Німці не виступлять з нїяким проєктом скликаня міжнародної конференції, але не будуть тому противити ся, коли султан признасть сю дорогу за найвідповідїйшу для марокканських інтересів. — Се значить иншими словами, що Німці домагають ся приверненя такого стану, як був перед англійсько-французкою угодою і що султан мабуть стоїть по сторові Німеччини і певно не буде скликувати міжнародної конференції.

В європейских провінциях Туреччини панує спокій під добу. На Балканах стало тихо, а і Кретенці в виду рішучої постави патронуючих держав відрочили свої пляни прилученя Крети до Греції. Однак з азійских областей Туреччини надходять вїсти, які і в Европі можуть найти кровавий відгомін. Вже від довшого часу ходила чутка про ворохобню в полудневій Арабїї, але турецьке правительство заздному заперечувало, аж остаточно таки не могло ворохобні затаїти. На чолі збунтованих племен арабских станув якийсь Мугамед Агія і постановив оснувати новий калїфат. Племена тотї зненавидїли вже від давна турецького султана, котрого уважають майже за якогось єретика, побили вже кілька разів турецьке войско, а тепер постановили здобути Мекку, сьвяте місто Магометан і там скинути турецького султана з калїфату. Послїдні вїсти, які наспїли з Ємена, доносять, що двацять і вісім баталїонів турецького войска висланих против ворохобників перейшли зі всім оружієм і багажами на сторону збунтованих Арабів, здобули місто Мамеху, а тепер машерують на побереже Червоного моря, щоби звїдтам прогнати турецькі власти і взяти Гогеїду. Проводир ворохобників Мугамед Агія оголосив вже коєць султанської власти в Єменї і дав ся проголосити незвисимим калїфом. Він і Іби-Санд, начальник племен Вагабітів над перекам заливом, лагодять ся до походу на Мекку, щоби там перед цїлим магометанським сьвітом скинути великого шерїфа Туреччини і установити свою власть. В султанській палаті в Константинополі настав з тої причини великий переполох, бо побоюють ся і не без підстави, що коли турецькі войска будуть заняті борбою з Арабами, християнські народи на Балканах викорисгають сю хвилю, щоби висвободити ся звїд турецького ярма.

Варшава лиш поволї успокоює ся. День 6. мая, як галевий день імяння цариці дав причину до нових демонстрацій та перепалок з військом і поліцією. Революційні комітети розїслали остереженє до властителїв домів, щоби не вивїшували фан на своїх домах, ані не ілюїнували їх, бо всі вікна стануть вибиті. Мимо сего майже без вїмки ілюїновано і прибрано доми. Вечером товпа зачала здирати фани, закидаючи на них аркани і бити вікна. На деяких улицах в сей спосіб зїрвано всі фани і остентаційно спалено їх відтак на костирі на Тломадській площі. Полїція і огнева сторожа наспїли до огню і там арештовано кількадесят осіб.

Про Куропаткіна доносить «Русскій Лісток», що він небавом має бути усунений зі свого начального становища, яко вожд другої армії, а єго місце займе ген. Зарубаєв. В військових кругах пересьвідчено ся, що в великій часті Куропаткін поносить вину нещасливого виходу кампанїї. При евакуації Мукдену ген. Лєневич заклинав Куропаткіна, щоби не опускав Тїєліну без борби, однак він не хотїв на се згодити ся. Відданє Тїєліну Японцям було великою похибкою, не оправданною обставинами. Куропаткін поверне до Росії доживати віку на своїх долбах.

З манджуського поля битви доносить «Русское Слово», що Японці вже зовсім приладжені до дальшого походу на північ. Угрупованє їх сил остало незмінєне. В першій лїнії стоять три армії, в другій дві армії творять резерви. Головна команда стоїть на полудни від міста Тїєліну. Се угрупованє війск хоронить Японців перед переломанєм їх боєвої лїнії і перед всяким обходом на захід від ріки Ляо аж до границь Моголїї. Знатні віддїли Хунхузів находить ся в дорозі з Такумен до Гондозіян. На ріці Ляо заложено численні понтонові мости. На задах армії утворено маґазини і склади, де зібрані двоколесні вози і знатний заступ кулієв, що тягнуть вози. Тепер знов виривають поголоски, що сильні японські віддїли пішли на Моголію задля обходу російської армії на захід від Харїбна. В занятій області Японці завели всюду свою адміністрацію і так безцеремонно господарують навіть на хїнській території, що як Local Anzeiger довідує ся з Петербурга, російське правительство поновно запротестувало в справі становища Хін в теперїшній війні, дозволяючи без перешкоди Японцям нарушувати свою неутральність і послугувати ся ватагами хїнських Хунхузів.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просямо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залегlostий та о приєднуванє нам нових передплатників.

кати — казав пушкар Полтавець, що лишив ся у Дорошенковім полку.

— Туркам або потурчакам, котрим вірять, додав Пугач — наших не пустять Турки до такої роботи; пильнують добре.

— Се правда! — потвердив пушкар.

Але, як здогадували ся, так і справді сеї ночі підчас походів багато людей утекло від Турків до козаків. На другий день се показало ся. До Дорошенкових окопів надїйшов зовсім спокійно козак Васюта Супруненко; прийшов мов у гості.

Сім лїт пробував у Турків, а тепер виходив ся якось звїд дозору, вийшов на боєвище, узав якогось Турка на плечі і так довго носив його, поки не замішав ся між козаків. Ніч була темна, від лучниць сьвітла не богато; ніхто й не помітив, як він перейшов на козацкий бік. Завїс навіть покійника у яму — як казав, з подяки за те, що виратовав його з неволї, хоч мертвий — і прийшов до козаків. Привели його як свого, і побалакали з ним радо, бо богато знав.

Оповідав, що Туркам не веде ся тому, що вийшли на війну саме перед затьмою сонця, а відома річ, що на кілька днів перед затьмою і по затьмі сонця, і в остатній день місяця не годить ся починати нічого, бо се дні дуже нещасливі. Всі Турки оповїдають собі таке. — Друга причина, чому Османови не ведеть ся, така,

що він казав убити свого рідного брата, Мугамед-хана. Виходячи в похід, бояв ся, щоби брат дома не скинув його з престола, і «для спокою» казав його убити. От саме вчера по козацьким нападі всі оповїдали собі се, що Аллаґ карає Османа за смерть брата. Той брат, умираючи, мав сказати: «Османе, нехай твоя влада так марно пропаде, як я марно сходжу зі сьвіта. Щоб тобі Бог не дозволив тішити ся панованєм, на котрім знати мою кров!»

І правда, Бог карає Османа. Вчера згинуло з кільканайцять тисяч його найліпшого войска.

Оповідав ще, що сам бачив у дорозі під Хотин, як над Дунаєм коло Ісакчїї Осман казав мордувати козаків, котрих Усейн, дніпровский бейлербей, зловив на морі. Вісімнадцять козацьких чайок грабували бесарабські місцевости. Турецькі чайки напали на них, один байдак з козаками затопили, инших захопили живцем і прислали у кайданах султанови коло Ісакчїї. Рїжними мьками помордував Осман козаків: частину з них віддав яничарам, щоби стрїляли в них; сам також прошив кількох стрїлами; инших казав гребати живцем, доплати словами, розривати на двоє галерами, рвати гаками, розтинати на половину... Просто волосє на голові ставало, дивити ся на се.

Казав ще, що в турецькїм обозі велика до-

рожня: чотири фунти хлїба платять по пів гривни, а за міру вїса або ячменю — половину камянецької міри — дають півосьма золотого. Приходить ся просто людям і худобі примирати з голоду; і справді в турецькїм обозі вмирає багато людей і без бою... Знав Супруненко й те, що Осман мав за жінку Русинку, якусь поївну з України.

А все те міг він родвідати легко, бо служив конюшим в одного баші. Дуже добре умів коло коний ходити, через те йому жило ся не зле, баша любив його. Взав його й сюди до коний, а він утік. Ліпше у козаків голодувати, ніж у Турка панувати — тому подакував за службу.

Микула слухав оповїданя Супруненка з такою цікавостію, що забував на своє власне горе. Пізно в ніч затьгла ся та розмова. Якось і спати не хотїло ся, доки на боєвищі снували ся сьвітла і люди. Однак помалу огні цезали, гробарі сходили ся до своїх обозів, робота втихала; хто не мав стеретти окопів, клав ся спати.

У сьвіжих глибоких могилах спали вже також вічним сном і тисячі-тисячі вояків, котрим нещасна доля судила згинутти під Хотиним.

(Дальше буде).

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Симеона; римо-кат.: Ізидора орача. — В четвер: руско-кат.: Максима, Язона; римо-кат.: Беатрикси, Ал.

— **Др. В. Щурат** з припоручення міністерства заграничних справ виїздить сими днями, по новоті в Абазії, в київську губернію з оригінальною місією. В виду рішення угорського правительства, перевести в цілі похоронення на Угорщині тіла Франца Ракоczego і його сподвижників і в виду недостаточности зібраних австро-угорським генеральним консулягом в Києві інформацій, австро-угорське правительство рішення вислати д-ра Щурага в цілі дослідів за місцем погребення одного із подвижників Ракоczego, гр. Симеона Форґача, який після невдачного повстання мав перебувати і померти на замку звисних кн Вишневецких у Вишнівці, київської губернії. Звітку про Форґача подав жигомірський дневник «Волинь», а за ним краківський Слав, звідки се дійшло до відомости Мадярів і спонукало їх до підняття кроків задля спровадження тлінних останків одного зі своїх патріотів, подвижників угорської свободи. Для своєї місії має др. Щурат заневнену поміч київського генерал-губернатора Клейгельса в дипломатичній дорозі.

— **3 кругів руского духованства в армії.** Дневник розпоряджень особистих подає: О. Северин Згарский, полевий курат І. кляси у Львові, став на власне прошене спенсіонований з вибором замешканя у Львові: о. Александер Острожинський, полевий курат І. кляси у Відні, відзначений золотим хрестом заслуги і відзнаками крилошанських іменований в І. маєм 1905 полевим протоєреєм (Felderpriester) в Відні.

— **В Абазії** збирала ся була більша колонія Русинів підчас сегоднішніх Великодних ферій. Були там між иншими: дир. Гр. Цеглинський, надкомісар Ів. Матковський з родиною, адв. др. Кормош з родиною — всі з Перемишля, др. Щурат з Бродів, инж. Кузаневич з Велічки, инж. Желихівський зі Стіриї, катехит др. Дорожинський зі Львова, о. Строцкий з Співедзка, дир. Устиянович з Кіцманя, п-ні Бобикевичева зі Стіриї, проф. Глібовицкий з Перемишля і ще кілька инших осіб. Здає ся, перший раз звернули на себе Русинів увагу, а руске слово не тільки що говорило дуже часто по публичних льоколях та спацерових місцях, але купелевий заряд бачив ся спонуканим заперенувати до своєї читальні кілька руских часописів. На Великдень, завдяки о. Строцкому, відбуло ся в абазійській Іці руске богослуження, в яким взяли уділ всі літники, та веселим «Христос воскрес» звеличали на чужині величну хвилю.

— **Дальший репертуар руского театру в Тернополі.** В четвер 11. мая «Дзвіни з Корневіль» оперетка в 4 діях при співучасті військової оркестри; в суботу 13. мая «Жидівка в хрестка» драма в 3 діях Тогобочного; в неділю 14. мая «Невільник» історичні картини в 5 діях Кривиницького; в второк 16. мая «Мишани» штука в 4 діях Максима Горького.

— **Філія Рус. Тов-а падає в Буску** запрошує всіх своїх членів на конференцію, що відбуде ся 1. червня с. р. точно о 10. годині перед полуднем в кімнаті Читальні «Просвіти» в Буску. Порядок денний: 1) Відчитане протоколу з послідного засідання 2) Будова власного дому — прелегант — т. Т. Ваньо. 3) Обговорення тем на сегоднішню конференцію окр. переведуть тт.: а) Букваря — Ст. Целух, б) Части II А. Фірак, в) Части III А. Ш. г) Части IV — Ф. Білозір, д) Части V О. Мулькевич, г) Elementarza Буквара поль. — В. Підгайний, Части II, III, IV Шкілок польських — В. О. Лада. 4) Внесення членів. — Від Виділу: Голова о. Гр. Словіцкий, за секретаря А. Шмата. — З огляду, що до всестороннього обговорення теперішніх шкільних підручників пожаданим було би почути і осуд членів неучителів, проте просить ся о їх численну участь. Позаяк матеріял, як вказує програма, дуже обильний а всяке опізнене некорисно впливає на хід нарад, проте просить ся всіх членів о вчасне прибуття.

— **«Комісія інформаційна» тов-а Академічна Громада у Львові** ул. Вірменська 30, І. пов. поручає солідних і фахово уздібнених інструкторів, учителів на курси приготування, диюрістів, мундантів, кореспондентів, товмачів, коректорів і т. д. у Львові і на провінцію. Устно мож порозумівати ся о год. 8—9, 1—2 і 6—7.

— **3 «Кружка українських дівчат» у Львові.** Надзвичайні загальні збори відбудуть ся в неділю 14. с. м. о 10. год. перед полуднем На дневнім порядку зміна статута.

— **Нещастє з великодним стрілянем** Що року одно й те саме. Можна ще промовчати, коли стріляють з моздрів коло церкви в великодну неділю підчас служби Божої; але годі три дні робити з церковного цвинтаря Манджурию. Дрантивий моздрі не є сталеві або бронзові пушкою, яка, здає ся, також не витримала би, коли бї наші моздрів артилеристи набили цеглою а дуло загвоздили дубовим чоном. Як легко о нещастє при стрілянню з моздрів під церквою,

свідчать тисячі нещастє з давних літ, до яких приходять ще один в Камінці струмиловій. Про се нещастє пишуть нам: Другого дня великодних зьвят в понеділок по полудни стріляно з моздрів в сусіднім огороді к-ло церкви в Камінці струм. Між цвинтарем а тим огородом стоїть високий паркан, то здавало ся, що безпеченство людей на цвинтарі запервнене на випадок пукнення моздрів. І справді не було би прийшло до нещастя, якби послухано слів о. пароха, який з проповідниці напминав родичів, аби не пускали дітей самопас по цвинтарі з огляду на традиційне великоднє стріляне з моздрів за парканом. Та як раз один хлопчина виліз в понеділок по полудни на паркан і приглядає ся стрілянню. Біда не спить. Саме тоді один з моздрів, чи розбитий пуканиною, чи сильніше загвожджений, при вистрїлі розтрїскає ся на дрібні кусні і градом відломків заспає паркан саме в тім місці, де сидів хлопчець. Тіло хлопця страшно пошматувало. На пів живого з куснями зелїза в грудях відвезено хлопця до шпиталю. Сей випадок повинен бути для всіх осторогою перед надмірним стрілянем з моздрів.

— **Пригода на зелїзници.** На стациї в Микulichній лучила ся в суботу небезпечна пригода зелїзничному інспекторові, Францови Савицкому, зі Станиславова. Підчас ревізії шляху п. Савицкий вискочив з вагона саме в тій хвили, коли з противної сторони надбіг другий поїзд. Заки він зміг дофнути ся, машина ударила его в груди і відкинула на бік. Перед нехажною смертю спавла его лише та обставина, що поїзд мав за хвилю станути і їхав звільна. Крім тяжкого удару в груди відісе п. Савицкий велику рану на голові.

— **3 перемискої епархії** Ордин, шкільним комісарем до нагляду науки релїгії в народних школах ліського деканата іменований о. Михайло Славинський, парох в Тяряві волоській, на місце увільненого на власну просьбу о. Атаназія Венгріновича, пароха в Завадці. — Завідательство в Хідновичах дістав о. Михайло Дуцько. — Канонічну інституцію на Лышк гост. дістав о. Йосиф Тихович. — Правительство продовжило дотацію з релїг. фонда на дальній рік для сотрудників: в Прилбичах, Посаді риботіцькій, Никловичах, Літнів, Зіболках, Хацьві і Крукеничах.

Всячина.

— **Зрізуване (здійманє) з очей.** Приключас ся дуже часто на селі, що корова або від, наївши ся свіжої конюшини, еспарцети, люцерни, змерзлого листя капусти і пр. перестасє нараз їсти, посоловїє, не пережує (не румигає) та починає поплакувати, бо роздугі жолудки тиснуть через перепопу на легки, а кров до передної части тіла (отже і до очей) набігає, так що очі лещо почервоїли. Тоді то знахорі, ворожити та баби, згадуючи дещо про чари, голосять заєдно, що ся штука дістала на очах — та потреба єї сего паскудника зрізати (здіймати). Позаяк сей нелюдський і дуже варварський спосіб ніби то курації є владивно нічим иншам, як дуже чутливим і небезпечним каліченем худоби, а часто і сліпоту спроваджує, проте хоч се пояснити та звернути увагу на се, щоби сей варваризм залишити. Як відомо з анатомії (науки о складі і членах тіла), о чім впрочім кожний дуже легко сам пересвідчить ся може, то звїрята, а особливо декотрі птиці, коні та худоба, крім двох звичайних і здалека видимих повік, посїдають ще третю тоненьку повіку (рід пльви) в носовім кутку ока, котру лишень часами при змуреню очима видко. Ся трета повіка (звана по латині *nictans*) є цілком природною і звїрята не лишень нічого не вадить, але противно служить ему до охорони ока, та до очищування его з пороку. Трапляє ся однак, що ся повіка в наслідок недуги (при здуттю, запаленю очей, легких, мозку і т. д.) часом набривіє і сильно почервоїє, через що стає ся запримітна, позаяк не годна сховати ся поза головні повіки. Тоді то знахорі, місто лічити у сеї штуки головну недугу відповідними средствами, або місто попросту сказати: «я не знаю, що се таке — ідіть до ветеринара на пораду...» — «летує бідному властителеви хорїй штуки, що она «дістала на очах» — та нуже бідній коровині сю третю онухлу повіку з очей шилом, голкою і пр. вискубувати і зрізувати а опісля ще (аби тим більше текло та огнилось) затирати скалічену повіку та при тим і око солию!.. Ой! несумлінні та ограничені партачі і кати невинної та німої худоби! Коли вже раз перестанете звучатись над німиами, а так працюватими сотворіннями? Чиж не встид та ганьба щось подібного в 20. столїттю практикувати? Коли залишите обдурювати людей своїми нібито лікарськими відомостями та практиками, що до котрих і самі понятя не маєте, задля якої причини се робите? Чому то ви самі собі не пускаєте вічно крові та не зрізуєте більша темноти з своїх очей, лишень калічите худобу, котра пожалувати ся не годна? А ви чесні газди, по що ходите о пораду до знахорів та даєте свою худібку мучити і калічити, коли добре се знаєте, що той знахор або шептуха суть простими і невченими людьми, котрі нічого розумного не

вчили ся, а від звичайних селян ріжнять ся лише тим, що суть на свою глупоту зарозумілими, несумлінними, а надто хитрими дурисьвітами, використовуючими легководушність других хлїборобів! Ож. П...ич.

Наука, штука, література.

— **«Ілько Пацак».** Грізні а тихі вертепи та дикі а величаві верхи Чорногори вилинули глибоко на вдаху своїх мешканців Гуцулів. Смирний і тихий Гуцул став лютий і мстивий, коли пробудженому у его груди бажаню догодження своїм пристрасним, завзятим поривам стане хто в дорозі. З життя тих верховинців Чорногори взята тема драми «Ілько Пацак» Льва Лопатинського, нагороджена третою премією на конкурсї Тов-а ім. Котляревського, а в неділю виставлена перший раз на сцені в салі «Гвізди».

В першій з 5-и актів драми автор познакомлює видця з родиною Мойсея Пацака, старого, багатого Гуцула, у якого в дома крім жінки Гафї є дорослий син Ілько. В молодечій буйній уяві Ілька повстає думка подружити ся з п-ною Вірою, дочкою місцевого учителя Бортовича, з якою має заручити ся Кость Загайчук, укінчений питомець, син убогої вдови Гуцулки з того самого села. Мати Ілька потурає тій забаганці сина. Приступ до дому учителя придумує Ілько осягнути під покрешкою науки лисьма. При нагоді прогульки учитель з дочкою і Костем вступає до дому Пацаків і тоді Ілько при батькові і матери виявляє бажанє учити ся. Учитель годить ся на то, що Ілько буде що дня приходити в позашкільних годинах а его дочка Віра буде учити его. По сій завязці драми в першій акті бачимо в дальшій дії, що любов Ілька до своєї учительки запалоє ся чим раз більше. Він, аби приподобати ся дівчині і відбити від неї Костя, приносить єї дарунки справлені за крадені батьковий гроші. Старий Мойсей дізнає ся від жінки, що Ілько любить учительку, і старає ся вибити з голови синови его наміри. Ілько бачить, що в дорозі до его мниного щастя станув рідний батько, а ще коли старий не хоче відлітити его «на своє», рішає его позбути ся. Від ворожки Варвари дістає отрую і впливає батькові до гусянки. Старий гине, а Ілько стає паном цілого маєтку.

Третій акт відбуває ся в домі учителя. Віра і Кость по заручинах укладають пляни свого родинного життя. Она бажає стати учителькою, аби просьвічати свій нарід в школі, так як єї муж буде вести дальше діло просьвіти з проповідниці. Костеві подобають ся ті запервненя патріотичної праці своєї судженої і він також складає обіт трудити ся над вихованем борців на народній ниві. О пізній годині Кость працює ся з судженою і дає їй перший некрадений поцілуй. В тій хвили фіранка у вікні легко відхилила ся. Ледви Кость вийшов, у вікні появилася голова Ілька, який по отроєню батька прибіг серед ночі з верхів до школи і підглядає об'їх. Дівчина не перечуваючи нічого злого, впускає Ілька до хати, аби спитати про ціль его нічного ходу. Ілько заявляє, що батько нагло помер, він сам є тепер богачем, тому нічо не стоїть на перешкодї їм разом подружити ся. Дівчина остовпіла, а коли Ілько вибухає пристрасними залицянками, на єї крик надбігає батько і викидає дикого парубка. Ілько на відхіднім грозить местию.

В 4. дії акція відбуває ся в корчмі Гуцулидарабники закупають ся і згадують про Ілька, який за побите Костя Загайчука сидить в Кутах вже три місяці в арешті. До корчми входить ворожка Варвара і на рахунок Ілька каже подати собі горівки. Саме тоді повляє ся Ілько, гнівний і грізний, бо бачив по дорозі, як Кость з Вірою в весільнім поході вертали від слюбу з церкви до школи. Ілько не горівку і частує товаришів та грозить учителяви. А коли повляє ся его мати, він з гніву, що єї бачив з весільними гостями, викидає єї за двері і сам виходить. За хвилю голос дзвона звїщає огонь в селі. Школа горить! доносить Січовик, що прибігає зичити коновок в корчмі. Пану ворожку Варвару починає горівка розбирати. Неприємна вибовтує, що школу муєв підпалити Ілько, бо він і свого батька звачив ся отруїти. Всї присутні задрожали на єї слова, а коли за хвилю повляє ся Ілько, настала мовчанка. Ілько бачить, що Варвара зрадила тайчу, сілає єї і кидає на землю. Та в тій хвилі на крик жиди корчмаря вбігає жандарм і заковує руки пручаючого ся в руках Гуцулів Ілька.

В посліднім, п'ятім акті бачимо Ілька в вяничній келї на причі з папіросом в зубах. Входить вязничний дозорець і питає, чи привести ему свьашченника, який приготуєт его на смерть. Ілько годить ся, а коли остає сам, попадає в розпуку. За годину має висїти. Жадоба життя вибухає у него з неадержною силою. Одинокую надїю бачить в малім віконці келї. Прискакує до него, і з приставленої лавки глядить через него у далекі синї гори. Сїнає за крати і хоче впрвати ся на волю. В тій хвилі входить дозорець і свьашченик в епітрахілі і з хрестом в руках. Ілько із снученими в діл очами влзить

від вікна і остає в келії лише з душпастиром. Та один погляд на священика пробуджує в нім давню думку жадобу мести. Священиком, що прийшов его сповідати, є Кость Загайчук. Ілько хватає лавку і замахнувся на свого ворога. Та в тій хвили впадає дозорець і здержує в'язня. Священик зі спокоєм, якого не утратив навіть в критичній для себе хвилі, виправдує Ілька перед дозорцем і остає з ним знова самий, як передше. Спокій, який бачить у священика сповнюючого свій обов'язок спасення людської душі, розоружує розлюченого в'язня. Ілько вибухає плачем жалю за свої злочини і не може повірити, що Кость простить ему провини, що Віра простила ему давно і припадає з розкаяним серцем на коліна до св. сповіді.

Се зміст драми, якої відіграно тривало 2 і 3/4 години.

(Конець буде).

Телеграми

з дня 9. мая.

Лондон. Daily Mail доносить з Амоа, що японська флота на Тихім океані розпустила широким півколом між Формозою а Амоа свої передні сторожі зложені з найскорших кружляків.

Петербург. «Нов. Время» доносить, що міністер внутрішніх справ має утворити для презентації народної «ради станів» яко низшу палату, а державна рада буде висошою палатою. Послів низшої палати має бути 550 і они будуть веткальні.

Лондон. Тутешні дневники доносять, що задрка межі Яванією а Францією приняла такі розміри, що може прийти до війни між тими державами.

Надіслане.

Др. МIRON Вахнянин

лікар лінії львівського універс., б. лікар клініки проф. Лейдена в Берліні пордивує у внутрішніх недугах від 3—5 попол. ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

„Іскра“ місячник для української молодіжи вийде небавом в Ярославі під редакцією п. Артура Зеліба. Адреса: Редакция „Іскри“ Ярослав. (1—1)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. мая 1905.

Нова сензаційна

програма.

Щоденно о 8. год вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год попол. і о 8. год вечером, Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна бути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, льожі і рядні крісла можна їхати даром на представлення омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської Лаварні.

„Ще не вмерла Україна!“

Пісні патріотичні і народні, зложив на фортеп'яні

ДЕНИС СІЧИНЬСКИЙ.

Часть I: Музыка, Часть II: Текст. 152 пісень. Накладом книгарні і складу нот А. Штаудачера спілка в Станиславі.

Ціна 6 корон.

123(8—10)

Набути можна у видавців і в усіх книгарнях.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

2 купує і продає
всіх

папери цінні
і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Читайте!

Читайте!

Повне видане Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських кляєнків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Вислає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВИТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10).

Лев Лопатинський.

Солю терно

оповіданє з льотерійних пригод. —

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарні.

Стация почтова телегр. і заліз. Unterthemenau. Річний оборот поверх 3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика виробів з глини
ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА
в Unterthemenau bei Lundenburg, поручає:

гарні глини кафелеві всякого рода і витривалости на хідники, двірці, стайні, подвіри і т. п., дальше плити мозайкові в тисячах десенів від найпростішого до найбогатшого виконання (річ а продукція 15 мільонів плит) для церков, шкіл, фабрик і т. д., подвійно поливані камініні рури, комини, ремізові рури, поливані цегли (сухопрасовані з найвисшою витривалостию для палових будівель, мокро прасовані для будови каналів), плити до винаданя стін і фасада, блискучі плити, дахівні всякого рода, натуральної краски і поливані у всіх барвах, рури до дренованя, нафлі до печей.

Ілюстровані цінники даром і оплатно.
Число робітників 700.

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає випробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Camarellen

2740 нотар. потверджених свідочств стверджує певний успіх при кашлю, хрипці, катарі і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдиві лише з маркою охоронною „Три сосни“. Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зигм. Рудер, аптека; Петро Міколай і Ска, дрогуєрия; Якоб Байзер, аптека; О. ф. Вінклер і Сян; Кароль Палевский, аптека; Ів. Шенлес; М. Лаазовский аптека; Адольф Ашенази, аптека під зол. слоном; І. Шлес-Поратинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курпер, дрогуєрия; Лев Калер, аптека в Бродах; Поахим Фрідман, ант. в Миколаві; Зигм. Ротенберг, аптека в Олесью; Герм. Енгасдер в Перемишлянах; Мартин Собель в Стрию; Д. Ройгер, ант. в 36эрові; Моріц Бібрінг, ант. в Станиславі; Стан. Бурса, в Косові; Юліан Новіцкий, ант. в Печеніжній; Е. Стенцель, ант. в Коломиї; Адольф Дуретер, ант. в Бережанах; Зигм. Ля дес, аптека в Вишнічнику; Володислав Наглік окр, ант. в Бережанах; Б. Фальк, дрогуєрия в Станиславі; І. В. Лінк, дрог. в Ярославі; Е. Геллер в Надсірї; С. В. Лянґінгер в Самборі; Др. Юл. Францос, ант. в Тернополі; Вільг. Ландесберг, ант. в Бродах; Здислав Запалкевич в Камінці; Г. М. Фішер ант. в Станиславі; Аптека під Білим Орлом В. Філіпка в Н. Саячи; Лавр. Цімерман маг. фарм в Підволочиснах; Ігн. Гешеле, ант. в Городи; Ст. Фалішевский, ант. в Балгороді. (3—36)

Що року горять хлопські мільони неасекуровані!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечень у Львові (Ринок 10) одинокє руске Товариство асекурацийне обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарі виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; одінку шкід переводить разом з місцевими членами; через 12 літ виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумі 5 мільонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДНІСТРА“ виносять (з кінцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і уміщені єуть в цінних паперах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечених більше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члени „Дністра“ позичку в Товаристві кредитовім „Дністер“.

ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всіляких позичках в Банку краєвім, касах ощадности і касах сиротинських.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скінченім році звертає ся членам; в літах 1901—1904 звернув „Дністер“ членам 284.857 кор.; (за літа 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премії)

АГЕНЦІИ „ДНІСТРА“ находять ся у всіх містах і більших селах і треба подавати обезпеченє через агента; господарі письменні повинні старати ся о агенції „Дністра“ в таких сторонах, де инші агенти „Дністра“ не роблять. Агенти „Дністра“ заробили вже провізії 662.807 корон.

НА ЖИТЕ обезпечайче ся тільки через „Дністер“ в Товаристві Крак.; свою провізїю від сих обезпечень дає „Дністер“ на рускі добродійні ціли.

„Дністер“ припоручили Преосв. Єпископські Ординарати.

Стережіть ся огня! Асекуруйте ся в „Дністрі“!

Покривайте свої хати черепом (дахівками)!